

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

ปัญหาอาชญากรรมเป็นปัญหาของสังคม โดยที่สำนักงานตำรวจแห่งชาติ เป็นหน่วยงานหลักในการป้องกันและแก้ไขปัญหาดังกล่าว ในอดีตที่ผ่านมา การปราบปรามอาชญากรรมได้ประสบผลสำเร็จเพียงระดับหนึ่งเท่านั้น ยังไม่สามารถยุติปัญหาหรือเพิ่มความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินได้อย่างแท้จริง สำนักงานตำรวจแห่งชาติ จึงได้ปรับเปลี่ยนยุทธวิธีจากเชิงรับมาเป็นเชิงรุก โดยการดำเนินงานชุมชนสัมพันธ์ที่มุ่งเน้นให้ประชาชน ชุมชน เข้ามามีส่วนร่วมในการทำงานของตำรวจอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง โดยงานชุมชนสัมพันธ์เป็นความพยายามหนึ่งในหลาย ๆ วิถีทางที่มุ่งพัฒนาการปฏิบัติของสำนักงานตำรวจแห่งชาติ เพื่อให้สอดคล้องกับการแก้ไขปัญหาอาชญากรรมที่ซับซ้อน และรุนแรงยิ่งขึ้นตามการเปลี่ยนแปลงของสภาพเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรมและเทคโนโลยี โดยเฉพาะการเปลี่ยนแปลงทางด้านเศรษฐกิจที่มีผลกระทบจากวิกฤตการณ์ด้านการเงิน ซึ่งส่งผลโดยตรงต่อภาวะการว่างงานที่ขยายตัวเพิ่มขึ้น ทำให้ปัญหาความยากจน ปัญหาครอบครัว รุนแรงยิ่งขึ้นเช่นกัน จึงนำไปสู่ปัญหาต่าง ๆ ของสังคมให้มีความรุนแรงยิ่งขึ้น ไม่ว่าจะเป็นปัญหาการละเมิดสิทธิเด็กและสตรี และโดยเฉพาะอย่างยิ่งปัญหาเกี่ยวกับความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน นอกจากนี้ความก้าวหน้าทางเทคโนโลยียังก่อให้เกิดอาชญากรรมซึ่งไม่เคยปรากฏมาก่อน เช่น อาชญากรรมคอมพิวเตอร์ อาชญากรรมเศรษฐกิจ เป็นต้น ซึ่งผ่านมาการดำเนินงานชุมชนสัมพันธ์สามารถดำเนินการได้ผลเป็นที่น่าพอใจ(สำนักแผนงานและงบประมาณ สำนักงานตำรวจแห่งชาติ. 2545 :1)

“ในการปฏิบัติหน้าที่ของตำรวจนั้น แม้จะมีกำลังมากมาย หรือมีอาวุธและมีเครื่องมือ เครื่องใช้พร้อมมูลปานใดก็ตาม ถ้าปราศจากความร่วมมือจากประชาชนแล้วความพยายาม

ทั้งหมดของตำรวจก็แทบจะไร้ผล” เป็นคำกล่าวของ พลตำรวจเอก ธรรมนูญ มหานนท์ อดีตอธิบดีกรมตำรวจ เมื่อครั้งดำรงตำแหน่งผู้บัญชาการตำรวจนครบาล (ประเสริฐ สุนทร. 2543 : 2)

ด้วยเหตุนี้ สำนักงานตำรวจแห่งชาติจึงมีแนวคิดที่เสริมสร้างความปลอดภัยในชีวิต และทรัพย์สินเพื่อนำไปสู่หนทางที่จะก่อให้เกิดความสงบสุขในสังคมอย่างแท้จริง โดยมีการปรับเปลี่ยนยุทธวิธีจากการปราบปราม และหันมาใช้ยุทธวิธี “การป้องกันนำการปราบปราม” มุ่งเน้นมาตรการป้องกันเป็นหลัก แล้วใช้มาตรการในการปราบปรามเป็นส่วนสนับสนุน ซึ่งมาตรการในการป้องกันดังกล่าว จะมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลเพียงใดนั้น ย่อมขึ้นอยู่กับความร่วมมือของประชาชนเป็นสำคัญ

สำนักงานตำรวจแห่งชาติได้จัดทำโครงการชุมชนสัมพันธ์เพื่อเป็นการสร้าง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการเสริมสร้างความเข้าใจและทัศนคติที่ต่อกันระหว่างตำรวจ กับประชาชน ส่งเสริมให้ประชาชนเข้ามาช่วยเหลือสนับสนุนกิจการตำรวจและมีส่วนร่วม ในการป้องกันและแก้ไขปัญหาอาชญากรรม ยาเสพติดและปัญหาอื่น ๆ ส่งเสริมให้ ประชาชนในชุมชนให้มีขีดความสามารถยิ่งขึ้นในการป้องกันและแก้ไขปัญหาอาชญากรรม ยาเสพติด อุบัติภัยและปัญหาอื่น ๆ

การปฏิบัติงานตามแผนชุมชนและมวลชนสัมพันธ์ตลอดระยะเวลาแรกในช่วงปี พ.ศ. 2531-2534 ซึ่งได้ถูกกำหนดไว้ในแผนสำนักงานตำรวจแห่งชาติแม่บท ฉบับที่ 1 (พ.ศ. 2530-2534) ถือได้ว่าเป็นการเริ่มต้นวางรากฐานให้มีการปฏิบัติงานชุมชนและมวลชนสัมพันธ์อย่างเป็นระบบ มีแบบแผนที่ชัดเจน โดยการดำเนินงานระยะที่สองในปี พ.ศ. 2535-2539 เป็นการธำรงความต่อเนื่องและขยายการปฏิบัติให้กว้างขวางยิ่งขึ้น ในระยะที่สาม ภายใต้แผนสำนักงานตำรวจแห่งชาติแม่บท ฉบับที่ 3 (พ.ศ. 2540-2545) ซึ่งรูปแบบการปฏิบัติ ให้มีประสิทธิภาพและเหมาะสมกับยุคสมัย และในระยะที่สี่ ภายใต้แผนสำนักงานตำรวจ แห่งชาติ ฉบับที่ 4 (พ.ศ. 2545-2549) ได้ปรับแผนด้านชุมชนและมวลชนสัมพันธ์ เป็นแผน ด้านความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน แผนงานแสวงหาความร่วมมือจากประชาชน โดยกำหนดเป้าหมายงานชุมชนและมวลชนสัมพันธ์ที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันและปราบปราม อาชญากรรมและอาชญากรรมพิเศษ และงานส่งเสริมเผยแพร่ความรู้และแสวงหาความร่วมมือ จากประชาชน ชุมชนและทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องในการให้ข้อมูลข่าวสาร รู้จักการป้องกันตนเอง ในขั้นต้น ตลอดจนกำหนดแนวทางแก้ไขปัญหาอาชญากรรมและยาเสพติดร่วมกันและปรับใช้ ให้เหมาะสมกับสภาพสังคมและวัฒนธรรมของประเทศไทย ตัวอย่างเช่น โครงการสมาชิก แข็งข่าวอาชญากรรม เพื่อเป็นการช่วยเหลือทางราชการอีกส่วนหนึ่ง (สำนักแผนงานและ บปรประมาณ สำนักงานตำรวจแห่งชาติ. 2545 : 2)

ดังนั้น เพื่อให้สอดคล้องกับหลักการดังกล่าว สถานีตำรวจภูธรกิ่งอำเภอเฝ้าไร่ จังหวัดหนองคาย สังกัดตำรวจภูธรจังหวัดหนองคาย ตำรวจภูธรภาค 4 และสำนักงานตำรวจแห่งชาติ จึงได้พยายามที่จะแสวงหาความร่วมมือในการปฏิบัติหน้าที่จากประชาชน ชุมชน และองค์กรต่าง ๆ ให้มากที่สุดเพื่อให้ประชาชนมีความเข้าใจงานในหน้าที่ตำรวจดีขึ้น รู้จักสิทธิและหน้าที่ของตน มีการแนะนำความรู้ ให้รู้จักป้องกันตนเองและครอบครัวได้รอดพ้นจากอาชญากรรม และอุบัติเหตุต่าง ๆ ตลอดจนให้ความสนใจในกิจการของตำรวจ ให้การสนับสนุนและให้ความร่วมมือในการแจ้งข่าวสารข้อมูลต่าง ๆ ที่เป็นประโยชน์ในการป้องกันปราบปรามอาชญากรรม ยาเสพติดและปัญหาอื่น ๆ ด้วยความเต็มใจโดยกระตุ้นให้ประชาชนมีความตระหนักรู้เสมอว่า ปัญหาเหล่านั้นเป็นปัญหาของสังคมที่ทุกคนและทุกฝ่ายจะต้องร่วมแรงร่วมใจกันช่วยกันแก้ไขและไม่ถือว่าเป็นภาระหน้าที่ของตำรวจฝ่ายเดียว ดังนั้นการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมต้องเป็นความรับผิดชอบร่วมกันของทุกฝ่ายในสังคม และเปิดกว้างให้ประชาชนสามารถแสดงความคิดเห็นเพื่อเสนอข้อคิดเห็น อันเป็นการปรับตัวปรับองค์กรไปสู่การเป็นตำรวจของประชาชนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

การมีส่วนร่วมของประชาชนต่อโครงการหมู่บ้านชุมชนและมวลชนสัมพันธ์ มีความสำคัญต่อการแก้ไขปัญหาของชุมชนและเป็นประโยชน์ต่อการป้องกันและปราบปรามปัญหาอาชญากรรมในการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ตำรวจ ผู้วิจัยในฐานะเป็นข้าราชการตำรวจ จึงมีความสนใจที่จะศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนต่องานชุมชนและมวลชนสัมพันธ์ เพื่อนำข้อมูลที่ได้ไปใช้เป็นแนวทางในการวางแผน ปรับปรุง พัฒนาการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ตำรวจในดำเนินงานชุมชนและมวลชนสัมพันธ์ให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อโครงการหมู่บ้านชุมชนและมวลชนสัมพันธ์ ของสถานีตำรวจภูธรกิ่งอำเภอเฝ้าไร่ จังหวัดหนองคาย
2. เพื่อเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อโครงการหมู่บ้านชุมชนและมวลชนสัมพันธ์ ที่มีเพศ อายุ และระดับการศึกษาแตกต่างกัน
3. เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะของประชาชน ในการพัฒนางานด้านตำรวจชุมชนและมวลชนสัมพันธ์ ของสถานีตำรวจภูธรกิ่งอำเภอเฝ้าไร่ จังหวัดหนองคาย

สมมติฐานการวิจัย

1. ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อโครงการหมู่บ้านชุมชนและมวลชนสัมพันธ์ของสถานีตำรวจภูธรกิ่งอำเภอเฝ้าไร่ จังหวัดหนองคาย อยู่ในระดับปานกลาง
2. ประชาชนที่มีเพศ อายุ และระดับการศึกษาแตกต่างกัน มีส่วนร่วมแตกต่างกัน

ขอบเขตการวิจัย

ประชากร (Population) ได้แก่ ประชาชนที่มีอายุตั้งแต่ 18 ปีขึ้นไป ในหมู่บ้านเป้าหมาย ที่ชุดปฏิบัติการชุมชนและมวลชนสัมพันธ์ ของสถานีตำรวจภูธรกิ่งอำเภอเฝ้าไร่ จังหวัดหนองคาย เข้าปฏิบัติงานโครงการหมู่บ้านชุมชนและมวลชนสัมพันธ์ ประจำปีงบประมาณ 2549 ทั้ง 5 หมู่บ้าน ได้แก่ บ้านโนนแสงทอง ตำบลวังหลวง ,บ้านนาดี บ้านนาอุดม ตำบลนาดี, บ้านโนนมีชัย บ้านกุดแคน ตำบลหนองหลวง จำนวน 2,527 คน

กลุ่มตัวอย่าง (Sample) เป็นส่วนหนึ่งของประชากร ได้มาจากการหาขนาดของกลุ่มตัวอย่างตามวิธีการของทาโรยามาเน่ (Taro Yamane. 1973 : 727) จำนวน 346 คน

พื้นที่ในการศึกษาวิจัย ได้แก่ หมู่บ้านที่ชุดปฏิบัติการชุมชนและมวลชนสัมพันธ์ของสถานีตำรวจภูธรกิ่งอำเภอเฝ้าไร่ จังหวัดหนองคาย เข้าปฏิบัติงานตามโครงการหมู่บ้านชุมชนและมวลชนสัมพันธ์ ประจำปีงบประมาณ 2549

ระยะเวลาในการวิจัย พฤศจิกายน พ.ศ. 2549 - มกราคม พ.ศ. 2550

ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า

1. **ตัวแปรอิสระ (Independent Variables)** ได้แก่ คุณลักษณะของประชาชน ซึ่งประกอบด้วย

- 1.1 เพศ
- 1.2 อายุ
- 1.3 ระดับการศึกษา

2. **ตัวแปรตาม (Dependent Variable)** ได้แก่ การมีส่วนร่วมของประชาชนต่อโครงการหมู่บ้านชุมชนและมวลชนสัมพันธ์ ของสถานีตำรวจภูธรกิ่งอำเภอเฝ้าไร่ จังหวัดหนองคาย ทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ การมีส่วนร่วมในการศึกษาปัญหาและความต้องการของชุมชน การมีส่วนร่วมในการวางแผน การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการกิจกรรมการพัฒนา และการมีส่วนร่วมติดตามและประเมินผล

นิยามศัพท์เฉพาะ

สถานีตำรวจภูธรกิ่งอำเภอเฝ้าไร่ หมายถึง หน่วยงานหนึ่งของกองกำกับการ ตำรวจภูธรจังหวัดหนองคาย ตำรวจภูธรภาค 4 และสำนักงานตำรวจแห่งชาติ ประกอบด้วย พื้นที่รับผิดชอบ 5 ตำบล 73 หมู่บ้าน พื้นที่ 326.50 ตารางกิโลเมตร

ชุดปฏิบัติการชุมชนและมวลชนสัมพันธ์ หมายถึง ข้าราชการตำรวจสถานี ตำรวจภูธรกิ่งอำเภอเฝ้าไร่ จังหวัดหนองคาย ที่ได้รับคำสั่งแต่งตั้งจากสถานีตำรวจ ภูธรกิ่งอำเภอเฝ้าไร่ ให้ปฏิบัติงานด้านชุมชนและมวลชนสัมพันธ์ ประจำปีงบประมาณ 2549 ประกอบด้วยข้าราชการตำรวจชั้นสัญญาบัตร 1 นาย (รองผู้กำกับการฝ่ายป้องกันและปราบปราม โดยตำแหน่ง) และข้าราชการตำรวจระดับชั้นประทวน 10 นาย รวม 11 นาย

ประชาชน หมายถึง ประชาชนที่มีอายุตั้งแต่ 18 ปีขึ้นไป ในหมู่บ้านเป้าหมาย ที่ชุดปฏิบัติการชุมชนและมวลชนสัมพันธ์ ของสถานีตำรวจภูธรกิ่งอำเภอเฝ้าไร่ จังหวัด หนองคาย เข้าปฏิบัติงาน โครงการหมู่บ้านชุมชนและมวลชนสัมพันธ์ ประจำปีงบประมาณ 2549 จำนวน 5 หมู่บ้าน ได้แก่ บ้านโนนแสงทอง ตำบลวังหลวง บ้านนาดี บ้านนาอุดม ตำบลนาดี บ้านโนนมีชัย บ้านกุดแคน ตำบลหนองหลวง

การมีส่วนร่วมของประชาชน หมายถึง การที่ประชาชนอายุตั้งแต่ 18 ปีขึ้นไป ในหมู่บ้านเป้าหมายเข้าร่วมโครงการหมู่บ้านชุมชนและมวลชนสัมพันธ์ ประจำปีงบประมาณ 2549 กับชุดปฏิบัติการชุมชนและมวลชนสัมพันธ์ ของสถานีตำรวจภูธรกิ่งอำเภอเฝ้าไร่ จังหวัดหนองคาย โดยมีส่วนร่วมศึกษาปัญหาและความต้องการของชุมชน มีส่วนร่วม ในการวางแผน มีส่วนร่วมในการปฏิบัติการกิจกรรมการพัฒนา และมีส่วนร่วมติดตามและ ประเมินผลงาน

โครงการหมู่บ้านชุมชนและมวลชนสัมพันธ์ หมายถึง งานปฏิบัติการด้านชุมชนและ มวลชนสัมพันธ์ของสถานีตำรวจกิ่งอำเภอเฝ้าไร่ จังหวัดหนองคาย ประจำปีงบประมาณ 2549 โดยมีชุมชนเป้าหมาย จำนวน 5 หมู่บ้านต่อปี

พื้นที่เป้าหมาย หมายถึง หมู่บ้านที่ได้คัดเลือกเพื่อปฏิบัติการตามโครงการหมู่บ้าน ชุมชนและมวลชนสัมพันธ์ ตามแผนปฏิบัติการชุมชนและมวลชนสัมพันธ์ ประจำปี งบประมาณ 2549 จำนวน 5 หมู่บ้าน

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

เพื่อนำผลการวิจัยที่ได้สามารถไปใช้เป็นแนวทางในการปรับปรุง และพัฒนา ศักยภาพของชุดปฏิบัติการชุมชนและมวลชนสัมพันธ์ สามารถตอบสนองความต้องการ ของประชาชนและเสริมสร้างการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อโครงการหมู่บ้านชุมชนและ มวลชนสัมพันธ์อย่างมีประสิทธิภาพ



มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY